შესავალი

მოცემული ანგარიში წარმოადგენს 2014 წლის მესამე კვარტალში საქართველოში საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტების მახასიათებლების მიმოხილვას, რომელიც მოწოდებულ იქნა სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ.

გამოცემის მთავარ ინტერეს წარმოადგენს დასვენების და ბიზნესის მიზნებთან დაკავშირებული ვიზიტები, ასევე მოგზაურობის განმავლობაში გაწეული დანახარჯები.

საერთაშორისო ტურიზმის მნიშვნელობა

საერთაშორისო მოგზაურობას მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში. მოგზაურობისა და ტურიზმის მსოფლიო საბჭოს (WTTC) მონაცემებით, 2014 წელს ამ დარგის პირდაპირმა კონტრიბუციამ მსოფლიოს მთლიან მშპ-ში 2.4 ტრილიონი აშშ დოლარი შეადგინა (2.9%) და ხელი შეუწყო 105 მილიონი სამუშაო ადგილის შექმნას. მისი პირდაპირი და გვერდითი ეფექტების მხედველობაში მიღების შემდეგ, აღნიშნული სექტორის წვლილი მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში შემდეგია: მსოფლიოს მშპ-ს 9.8%, ერთი ადგილი ყოველი 11 სამუშაო ადგილიდან, 4.3% მთლიან განხორციელებულ ინვესტიციებსა და 5.7% მსოფლიოს მთლიან ექსპორტში.[1]

საერთაშორისო მოგზაურების ვიზიტები

2014 წლის III კვარტალში საერთაშორისო მოგზაურების[2] ვიზიტების რაოდენობა 2,075,852 იყო, რაც წინა წელთან შედარებით 3%-ით მეტია (გრაფიკი1).

გრაფიკი 1: საერთაშორისო მოგზაურების მიერ განხორციელებული ვიზიტები წლების მიხედვით

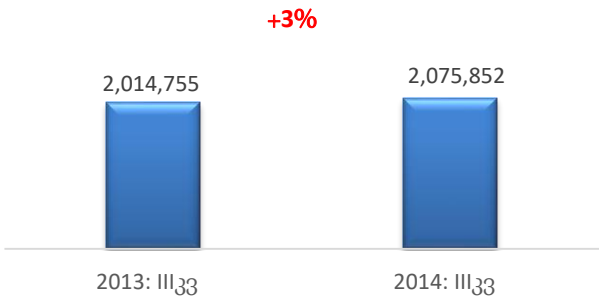

საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტები

2014 წლის III კვარტალში საერთაშორისო ვიზიტორების[3] მიერ განხორციელებული ვიზიტების რაოდენობამ 1,891,882 შეადგინა. მათი უმრავლესობა (საქართველოს არარეზიდენტი მოქალაქეების გათვალისწინების გარეშე) 85.7% მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტების ვიზიტები იყო. საერთაშორისო ვიზიტების რაოდენობით ლიდერობს აზერბაიჯანი 380,447 ვიზიტით, მას მოსდევს სომხეთი 362,656, თურქეთი 361,968 და რუსეთი 276,635 ვიზიტით (ცხრილი 1).

---

[1] Economic Impact of Travel and Turism 2015, Annual Update, WTTC

[2] მოგზაური არის ნებისმიერი ასაკის პირი, რომელიც გადაადგილდება სხვადასხვა გეოგრაფიულ არეალს შორის ნებისმიერი ხანგრძლივობითა და მიზნით. ის გამორიცხავს საქართველოს რეზიდენტ სხვა ქვეყნის მოქალაქეებს და მოიცავს საქართველოს მოქალაქეებს, რომლებიც უცხო ქვეყნის რეზიდენტები არიან.

[3] ვიზიტორი არის 15 წლის ან უფროსი ასაკის საქართველოს არარეზიდენტი მოგზაური, რომელმაც განახორციელა ვიზიტი საკუთარი ჩვეული გარემოდან საქართველოს ტერიტორიაზე ერთ წელზე ნაკლები დროით. საქართველოში ჩვეული გარემოს განსასაზღვრად შემდეგი მეთოდი გამოიყენება, ჩვეულ გარემოში ითვლება ის ვიზიტები, რომლებიც თვეში 8-ჯერ ან 8-ზე მეტჯერ ხორციელდება.

ცხრილი 1: ტოპ 5 ქვეყანა საერთაშორისო ვიზიტების მიხედვით

ქვეყანა	2013 III კვ	2014 III კვ	ცვლ %
აზერბაიჯანი	316,903	380,447	20.1%
სომხეთი	383,870	362,656	-5.5%
თურქეთი	393,261	361,968	-8.0%
რუსეთი	268,407	276,635	3.1%
საქართველო (არარეზ)	137,565	130,769	-4.9%

საერთაშორისო ვიზიტორებმა ყველაზე მეტი ვიზიტი 1,461,634 (კლება -0.6%) სახმელეთო გზით განახორციელეს. საზღვრების მიხედვით ყველაზე მეტი ვიზიტი კი სარფის 435,972 (-3.9%) სასაზღვრო პუნქტიდან განხორციელდა, მას მოსდევს წითელი ხიდი 318,497 (+10.7%) და სადახლო 266,257 (-2.6%) (ცხრილი 2).

ცხრილი 2: საერთაშორისო ვიზიტები საზღვრის ტიპის მიხედვით

საზღვრის ტიპი	2013 III კვ	2014 III კვ	ცვლილ %
სახმელეთო	1,470,768	1,461,634	-0.6%
საჰაერო	218,329	239,437	9.7%
სარკინიგზო	24,948	28,694	15.0%
საზღვაო	14,559	13,229	-9.1%

საერთაშორისო ვიზიტების 62.7% (1,093,526) საქართველოში ღამისთევას მოიცავდა, რაც ტურიზმის სტატისტიკის საერთაშორისო რეკომენდაციის თანახმად ტურისტულ ვიზიტს ნიშნავს, ხოლო 37.3% ერთდღიანი ვიზიტები იყო (649,468).

როგორია საერთაშორისო ვიზიტების ძირითადი მიზნები?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა (45.7%) დასვენება, გართობა, რეკრეაციის მიზნით განხორციელდა. ხშირად დაფიქსირებულ მიზნებს შორის არის მეგობრების/ნათესავების მონახულება (20.4%), ტრანზიტი (16%), შოპინგი (6.5%) და ბიზნესი / ეკონომიკური საქმიანობა (4.4%). ვიზიტების მხოლოდ 3.5%-ის შემთხვევაში დასახელდა ვიზიტის სხვა მიზანი (გრაფიკი 2).

გრაფიკი 2: ვიზიტის მთავარი მიზანი

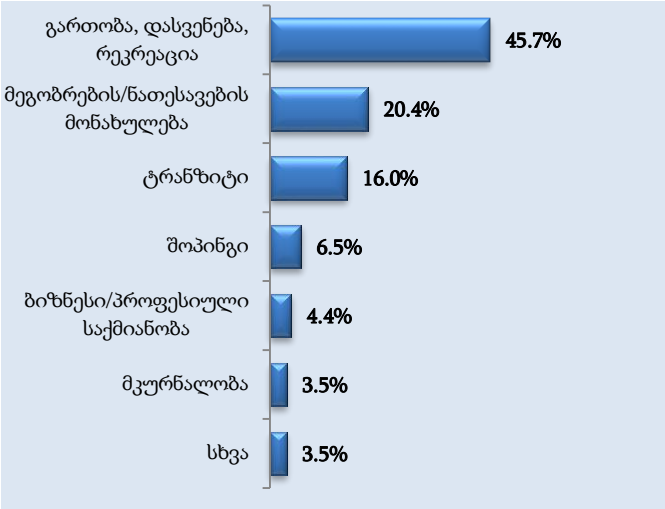

რა არის საქართველოში პირველადი ვიზიტების წილი?

საერთაშორისო ვიზიტების 72.8% განმეორებით ვიზიტს წარმოადგენდა საქართველოში, ხოლო 27.2%-ზე მეტი კი პირველადს. შესაბამისად 2014 წლის III კვარტალში საქართველოში 474,105 პირველადი ვიზიტი განხორციელდა.

მეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების უმრავლესობისთვის საქართველოში ვიზიტი პირველი არ იყო. განმეორებითი ვიზიტი ყველაზე ხშირ ხასიათს სომხეთის რეზიდენტების ვიზიტებში ატარებს 94.2%, შემდეგ მოდის აზერბაიჯანი 86.1%, რუსეთი 72.3% და თურქეთი 59.6%. სხვა არამეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების უმეტესობა საქართველოს პირველად ეწვია (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა - 61.2%; „სხვა ევროპა“ – 63.1%, „სხვა ქვეყნები“ – 79.5%).

გრაფიკი 3: ვიზიტის პრაქტიკა

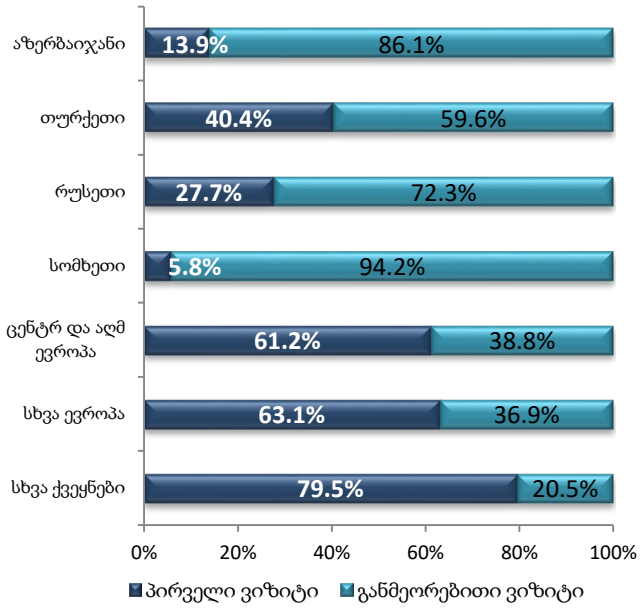

რა ხანგრძლივობით მოგზაურობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

ვიზიტის საშუალო ხანგრძლივობა 5.7 ღამეს შეადგენდა და ეს მაჩვენებელი განსხვავდებოდა სხვადასხვა ქვეყნის რეზიდენტების მიხედვით. მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტები საქართველოში შედარებით ხანმოკლე პერიოდით ჩერდებიან, რუსეთის რეზიდენტების გარდა, რომლებიც საქართველოში ხანგრძლივად, საშუალოდ 8.9 ღამით რჩებიან. ვიზიტის ხანგრძლივობით ასევე გამოირჩევიან ევროპელები (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა - 10.2 ღამე, სხვა ევროპა - 8.3 ღამე) და „სხვა ქვეყნების“ ვიზიტორები. ამ უკანასკნელი ქვეყნებიდან ჩამოსული სტუმრები საქართველოში საშუალოდ 13.4 ღამით რჩებიან.

ცხრილი 3: საშუალო გაჩერების ხანგრძლივობა

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო ღამისთევა
აზერბაიჯანი	6
თურქეთი	2
რუსეთი	8.9
სომხეთი	3.8
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	10.2
სხვა ევროპა	8.3
სხვა ქვეყნები	13.4

რომელ ქალაქებს და რეგიონებს სტუმრობენ უცხოელი ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 43.8% საქართველოს დედაქალაქში განხორციელდა, მას მოჰყვება ბათუმი 40.1%-ით. დანარჩენ ქალაქებსა და ადგილებში შედარებით ნაკლები ვიზიტები დაფიქსირდა, მათ შორის: ქობულეთში (9.2%), მარნეულში (8%), მცხეთაში (5.6%), ყაზბეგში (5.5%), ქუთაისში (4.8%), რუსთავში (3.7%), ურეკსა (3.7%) და დმანისში (3.4%) (გრაფიკი 4).

გრაფიკი 4: ყველაზე ხშირად მონახულებული ტურისტული ადგილები

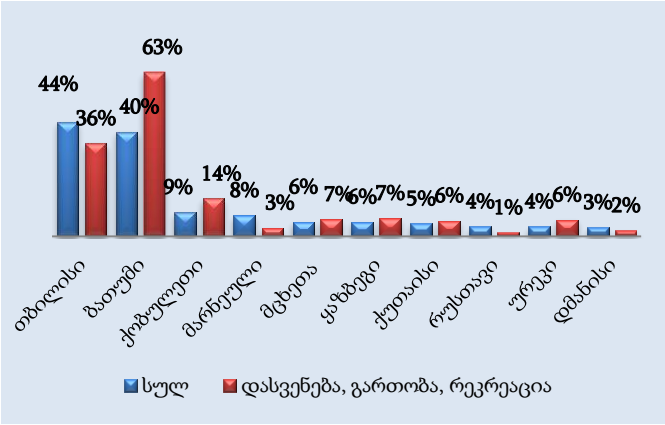

ვიზიტების უმეტესობა 43.8% რეგიონულ დონეზე თბილისში განხორციელდა, შემდეგ მოდის ზღვისპირა აჭარა 44.3%, ქვემო ქართლი 18.2% და მცხეთა-მთიანეთი 9.7%. დანარჩენი რეგიონებიდან ყველაზე მეტი ვიზიტი განხორციელდა სამცხე-ჯავახეთში 6.1%, კახეთში 6 % და იმერეთში 5%.

რომელი ინფორმაციის წყაროებით სარგებლობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

საქართველოში ჩამოსვლამდე ვიზიტორებმა სხვადასხვა ინფორმაციის წყარო გამოიყენეს. ვიზიტების 43.1%-ის შემთხვევაში მათ ინფორმაცია მეგობრებისგან/ახლობლებისგან მოიძიეს, ვიზიტების 24.2%-ისთვის საქართველოს შესახებ ინფორმაციის წყაროს ინტერნეტი წარმოადგენდა, ხოლო 9.5%-მა ამისათვის ქართული წარმომავლობის პიროვნება გამოიყენა. ვიზიტების თითქმის ნახევრისთვის (48.1%) ვიზიტორს უკვე მოეპოვებოდა ინფორმაცია წინა ვიზი-

ტიდან. ვიზიტორების დიდი ნაწილი, რომლებიც პირველად იმყოფებოდა საქართველოში, ქვეყნის შესახებ ინფორმაციის მოსაძიებლად მეგობრებს და ნათესავებს დაეკითხა (50%), 44.9%-მა ინფორმაცია ინტერნეტით მოიძია, ხოლო 12.4%-ისთვის ინფორმაციის წყარო ტურისტული კომპანია იყო (გრაფიკი 5).

გრაფიკი 5: ინფორმაციის წყარო

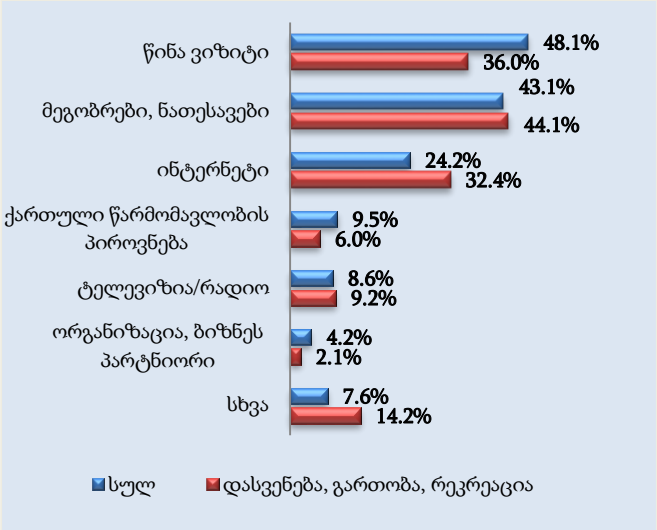

როგორია საერთაშორისო ვიზიტორების დემოგრაფიული პროფილი?

ვიზიტორების უმრავლესობა მამრობითი სქესის წარმომადგენელი იყო (მამრობითი – 63.7%; მდედრობითი – 36.3%). 31 – 50 წლის ასაკობრივი კატეგორია საერთაშორისო ვიზიტორების ყველაზე დიდ ნაწილს შეადგენდა (47.5%) (გრაფიკი 6).

გრაფიკი 6: ასაკობრივი ჯგუფები

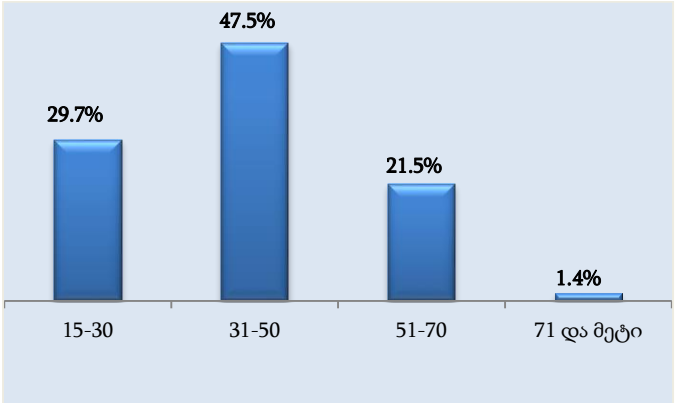

რომელი განთავსების საშუალებებში ათევენ ღამეს საერთაშორისო ვიზიტორები?

2014 წლის III კვარტალში საქართველოში ჩამოსული საერთაშორისო ვიზიტორების ჯამური ღამისთევების რაოდენობა 9,989,677-ს შეადგენდა. მათ შორის, ყველაზე მეტი ღამისთევა (41.3%) მეგობრის/ნათესავის სახლში განხორციელდა, დაახლოებით 25.3% კი სასტუმროში. სხვა ტიპის განთავსების საშუალებები ვიზიტორებს შორის ნაკლებად პოპულარულია (ღამისთევების 15.1% ნაქირავებ ბინაში, ხოლო 9.1% კი საკუთარ სახლში განხორციელდა) (გრაფიკი 7).

გრაფიკი 7: განთავსების საშუალებები

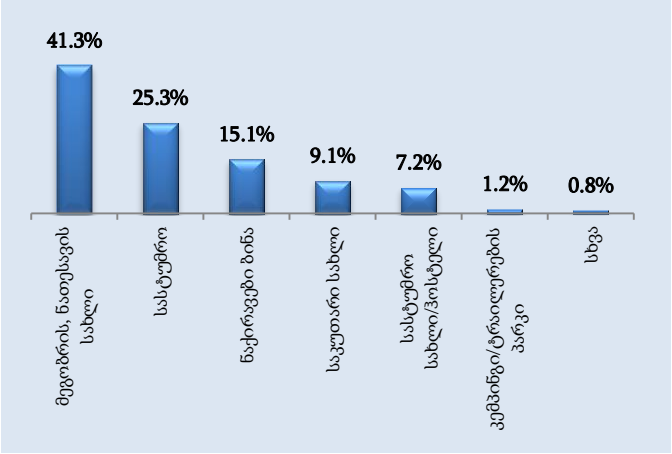

საშუალო ღამისთევების რაოდენობა ყველაზე დიდი საკუთარ სახლში იყო (12.6 ღამე), შემდეგ მოდის მეგობრის/ნათესავის სახლი (9.1 ღამე), ნაქირავები ბინა (8.4 ღამე), სასტუმრო და სასტუმრო სახლი (3.8 ღამე), საავადმყოფო (3.1 ღამე) და კემპინგი (2.2 ღამე).

რამდენს შეადგენს საერთაშორისო ვიზიტორების განხორციელებული დანახარჯები?

საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული დანახარჯების ჯამურმა მაჩვენებელმა 1.8 მილიარდ ლარს მიაღწია, ხოლო ერთი ვიზიტისას გაწეულმა საშუალო დანახარჯმა 1,044.3 ლარი შეადგინა.

დანახარჯების ყველაზე დიდი წილი საკვებსა და სასმელზე (მთლიანი ხარჯები 24.9%) და განთავსების საშუალებებზე (20.8%) დაფიქსირდა. ასევე

მნიშვნელოვანი წილით იყო წარმოდგენილი რეკრეაციულ და კულტურულ აქტივობებზე დანახარჯები (12.8%), ხოლო შოპინგზე ვიზიტორებმა მთლიანი დანახარჯების მხოლოდ 11.2% გასწიეს. დანახარჯების დეტალური ჩაშლა ქვემოთ არის მოცემული (ცხრილი 4).

ცხრილი 4: დანახარჯების სტრუქტურა

დანახარჯების კომპონენტები	მთლიანი დანახარჯი (ათასი ლარი)	წილი %
საკვები და სასმელი	453,345.8	24.9%
განთავსების საშუალებები	379,364	20.8%
რეკრეაცია, კულტურული და სპორტული აქტივობები	233,640.4	12.8%
შოპინგი	203,066.6	11.2%
ადგილობრივი ტრანსპორტი	127,673.5	7%
სხვა დანახარჯები	423,121.7	23.2%

მეზობელი ქვეყნებიდან სომხეთის რეზიდენტები ვიზიტზე ყველაზე მაღალი საშუალო დანახარჯით (1,241 ლარი) გამოირჩეოდნენ, მას მოსდევს რუსეთი 1,171.5 ლარი, თურქეთი - 833.9 ლარი და აზერბაიჯანი - 625 ლარი (ცხრილი 5).

ცხრილი 5: საშუალო დანახარჯები ქვეყნების მიხედვით

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო დანახარჯი (ლარი)
აზერბაიჯანი	625
თურქეთი	833.9
რუსეთი	1,171.5
სომხეთი	1,241
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	1,349.7
სხვა ევროპა	2,059.9
სხვა ქვეყნები	1,986.1

რამდენი ვიზიტი ხორციელდება ტურისტული პაკეტის საშუალებით?

საერთაშორისო ვიზიტების 94.1%-ის შემთხვევაში ვიზიტორებს არ უსარგებლიათ ტურისტული პაკეტით. შემენილი ტურისტული პაკეტით განხორციელებულ ვიზიტებში უცხოური და ქართული ტურ-ოპერატოროების გადანაწილება შესაბამისად 4.8% და 1.2% იყო. ჯამში 2014 წლის III კვარტლის ტურისტული პაკეტის შესაძენად საერთაშორისო ვიზიტორებმა 157.3 მლნ. ლარი გადაიხადეს (გრაფიკი 8).

გრაფიკი 8: ტურისტული პაკეტის გამოყენება

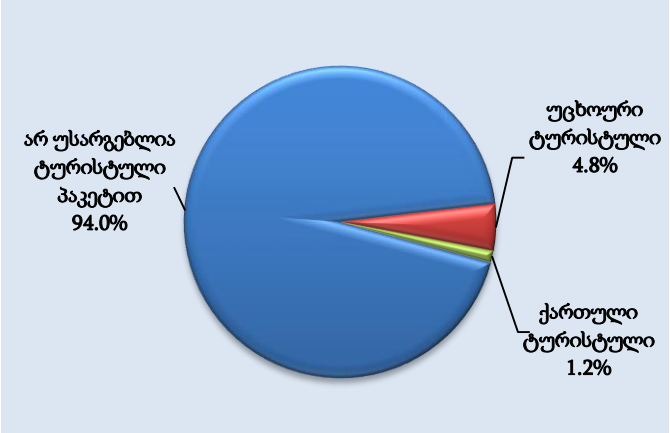

რამდენად კმაყოფილები არიან საერთაშორისო ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 33.2%-ის შემთხვევაში ვიზიტორი კმაყოფილი იყო განხორციელებული ვიზიტით, 60.6%-ძალიან კმაყოფილი, ხოლო 1.5%-მა თავი შეიკავა პასუხის გაცემისგან. ზოგადი კმაყოფილების დონე 4.6-ს შეადგენდა (5-დან).

ვის მიერ ხორციელდება საერთაშორისო ვიზიტები ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა დაქირავებული მომუშავეების მიერ განხორციელდა (44%). შემდეგ მოდის თვითდასაქმებულის (16.4%) და დამსაქმებლის (11%) კატეგორია (გრაფიკი 9).

გრაფიკი 9: საერთაშორისო ვიზიტების განაწილება ვიზიტორის ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით

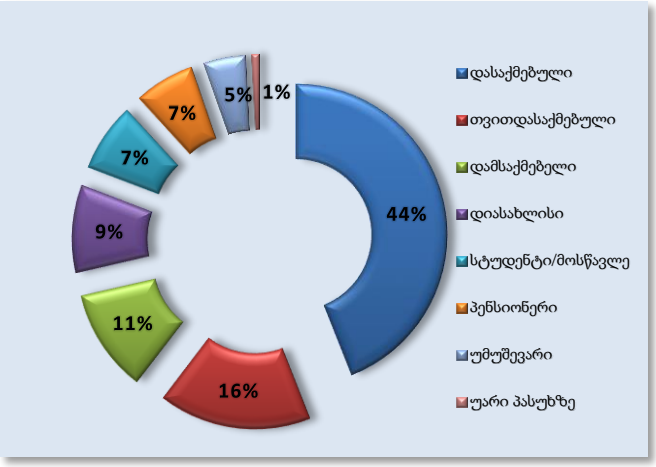

მეთოდოლოგია

სტატისტიკური ინფორმაციის მოპოვების მიზნით სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ატარებს საერთაშორისო ვიზიტორების გამოკითხვას. მონაცემების შეგროვება ხორციელდება პირისპირი ინტერვიუების ტექნიკის გამოყენებით. მეთოდოლოგია დაფუძნებულია მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის მიერ შემუშავებულ რეკომენდაციებზე. ინტერვიუები ტარდება 15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორებთან, რომლებიც ტოვებენ საქართველოს ტერიტორიას. ინტერვიუები ტარდება სასაზღვრო გამშვებ პუნქტებში.

ცხრილი 6: შერჩევის ზომა საზღვრების მიხედვით

საზღვრის ტიპი	საზღვრის დასახელება	შერჩევის ზომა
აეროპორტი	თბილისის აეროპორტი	1572
აეროპორტი	ბათუმის აეროპორტი	240
აეროპორტი	ქუთაისის აეროპორტი	300
სახმელეთო საზღვარი	სარფი	4392
სახმელეთო საზღვარი	ვალე	252
სახმელეთო საზღვარი	ნინოწმინდა	432
სახმელეთო საზღვარი	სადახლო	1488
სახმელეთო საზღვარი	წითელი ხიდი	1752
სახმელეთო საზღვარი	ცოდნა	504
სახმელეთო საზღვარი	ყაზბეგი	1068

კვლევა პროცესში გამოიკითხა 12,000-მდე რესპონდენტი. მონაცემების შეწონვა და შესაბამის პერიოდებზე განზოგადება განხორციელდა შინაგან საქმეთა სამინისტროს საინფორმაციო-ანალიტიკური დეპარტამენტის მიერ მოწოდებულ საზღვრის კვეთის მონაცემებზე დაყრდნობით. მეთოდოლოგიის მოკლე აღწერა მოცემულია ქვემოთ:

ცხრილი 7: კვლევის მეთოდოლოგიის აღწერა

კვლევის მეთოდოლოგია	რაოდენობრივი კვლევა
კვლევის ტექნიკა	პირისპირი ინტერვიუ
კვლევის არეალი	საქართველო
სამიზნე ჯგუფი	15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორები
შერჩევის ზომა	12,000 რესპონდენტი
ინტერვიუს ხანგრძლივობა	10-12 წუთი

რეზიდენტობის ჭრილში მეზობელი ქვეყნების მონაცემები გაანალიზებულია განცალკევებულად – თურქეთი, რუსეთი, აზერბაიჯანი და სომხეთი. დანარჩენი ქვეყნები გაერთიანებულია შემდეგ კატეგორიებში: „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“, „დანარჩენი ევროპა“ და „სხვა“.

კატეგორიაში „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“ შემდეგი ქვეყნებია გაერთიანებული: ბელარუსი, ბულგარეთი, ჩეხეთი, ესტონეთი უნგრეთი, ყაზახეთი, ყირგიზეთი, ლატვია, ლიტვა, მოლდოვა, პოლონეთი, რუმინეთი, სლოვაკეთი, ტაჯიკეთი, თურქმენეთი, უკრაინა და უზბეკეთი.

კატეგორიაში „დანარჩენი ევროპა“ გაერთიანებულია: ავსტრია, ბელგია, ხორვატია, დანია, ფინეთი, საფრანგეთი, გერმანია, საბერძნეთი, ირლანდია, ისრაელი, იტალია, მალტა, ნორვეგია, ჰოლანდია, ესპანეთი, შვედეთი, შვეიცარია და გაერთიანებული სამეფო.

ქვეყნები, რომლებიც ზემოთ ჩამონათვალში არ ფიგურირებენ გაერთიანებულია „სხვა“ კატეგორიაში, ამ ქვეყნებიდან შემოსული მოგზაურების სიმცირის გამო.

ანგარიში მომზადდა საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის კვლევებისა და დაგეგმვის სამმართველოს მიერ.
ტელ: +995 322 43 69 99 (18 20)

ელ. ფოსტა: infostatistics@gnta.ge

ანგარიში ატვირთულია ვებ-გვერდზე: www.gnta.ge